

Інформація щодо виконання пункту 3 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 березня 2020 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки в умовах спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» станом на 30.04.2020 року.

На період спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19 Держпродспоживслужбою взято під особистий контроль питання сталого забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою та виконання програм поліпшення питного водопостачання.

Спеціалістами Держпродспоживслужби спільно з місцевими органами виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування проводяться комісійні перевірки суб'єктів господарювання, що здійснюють питне водопостачання населення та водовідведення населених пунктів областей.

За інформацією територіальних органів Держпродспоживслужби станом на 27.04.2020 року здійснено 9670 комісійних перевірок об'єктів водопостачання, що склало 15 % від загальної кількості цих об'єктів (65042), у тому числі 3855 об'єктів централізованого та 5815 об'єктів децентралізованого водопостачання.

Під час здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства порушення встановлено на 4989 об'єктах водопостачання (51,6%), зокрема на 2255 об'єктах централізованого водопостачання (58,5%) та 2725 об'єктах децентралізованого водопостачання (46,9%).

Взято участь у перевірках 514 об'єктів водовідведення, що склало 22%, порушення встановлено на 220 об'єктах (43%).

Найбільше охоплено перевірками об'єктів централізованого та децентралізованого водопостачання у Вінницькій (941), Донецькій (214), Житомирській (310), Київській (271), Кіровоградській (614), Луганській (268), Одеській (668), Сумській (328), Харківській (943), Хмельницькій (1863), Чернівецькій (274), Чернігівській (821) областях. Недостатня робота проводиться у Закарпатській (85), Львівській (150), Полтавській (202), Рівненській (81), Черкаській (82) областях. У м. Києві обстежено 7 об'єктів централізованого водопостачання (7,1%), порушень вимог чинного законодавства не встановлено.

Незадовільна ситуація щодо забезпечення населення якісною питною водою спостерігається у Дніпропетровській, Запорізькій, Донецькій, Миколаївській областях, в яких порушення встановлено майже на всіх обстежених об'єктах централізованого водопостачання (від 92% до 99% відповідно). У Вінницькій області із перевірених 263 об'єктів централізованого водопостачання порушення дотримання вимог санітарного законодавства встановлено на 180 об'єктах, що склало 68,4%; у Волинській порушення встановлено на 102 об'єктах (85%); у Київській області із перевірених 169 об'єктів порушення встановлено на 96 об'єктах (57%); на 107 об'єкті в Кіровоградській (71%); на 253 об'єктах в Одеській (50,6%); на 69 об'єктах у Рівненській (86,3%); на 63 об'єктах у Сумській (61,2%); на 171 об'єкті в Херсонській (37%); на 192 об'єктах у Хмельницькій (78%); на 16 об'єктах в Чернівецькій областях (80%).

Із перевірених 514 об'єктів водовідведення на 220 об'єктах встановлено порушення вимог санітарного законодавства, зокрема при обстеженні цих об'єктів найбільше недоліків встановлено на 29 об'єктах у Вінницькій, на 42 об'єктах у Дніпропетровській, на 13 об'єктах у Київській, на 22 об'єктах у Кіровоградській та на 18 об'єктах в Одеській області.

Основні порушення для об'єктів централізованого водопостачання: не проводиться очистка водонапірних веж; зони суворого санітарного режиму не огорожені; порушені терміни проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників декретованого контингенту; не визначені та не облаштовані зони санітарної охорони навколо джерел водопостачання; не розроблені проекти зон санітарної охорони джерел; територія зон санітарної охорони знаходиться не в належному санітарному стані (не покошені минулорічні чагарники); відсутність виробничого лабораторного контролю води, яка надходить у водопровідну мережу, в повному обсязі згідно ДСанПіН 2.2.4-171-10, профілактичне промивання та дезінфекція водопровідних споруд не здійснюється.

За результатами комісійних перевірок встановлено загальні проблемні питання щодо стану об'єктів централізованого сільського водопостачання, а саме:

- більшість сільських рад юридично не являються балансоутримувачами водопровідних систем населених пунктів, які знаходяться на їх території, системи і досі знаходяться на балансі радгоспів, які фактично вже не існують, але юридично оформлена документація щодо ліквідації цих підприємств та передачі об'єктів водопостачання на баланс сільських рад відсутня;
- системи водопостачання мають 60-70% амортизаційного зносу (у разі виникнення аварійних ситуації всі ремонтні роботи на системах водопостачання виконуються за рахунок жителів сіл);
- дозвільна і технічна документація, результати геологічних і гідрогеологічних досліджень, лабораторних досліджень безпечності та якості підземної води, дозволи на спеціальне водокористування та санітарні паспорти джерел водопостачання відсутні;
- відсутні дані щодо організації зон санітарної охорони головних споруд водопостачання;
- територія навколо головних споруд водопостачання не має огороження;
- горловини каптажних камер виконані із бетонних кілець або шлакоблоку, цілісність яких порушено, а їх люки накриті шиферною або металевою плитами, цілісність яких теж частково порушено;
- камери каптажів джерел розміщені у наземних павільйонах, цілісність оздоблення яких порушено, приміщення засмічені, надлишки води із переливних труб накопичуються поруч з павільйонами, відведення поверхневого стоку не організовано;
- не всі оголовки свердловин та колодязів обладнані наземними павільйонами, гідроізоляція камер та герметизація гирл та оголовків

свердловин не завжди дотримані, на трубах відсутнє фарбування та наявні значні ділянки корозії;

- деякі павільйони, де розміщена система регулювання роботи свердловин, мають порушення цілісності будівель, приміщення засмічені;
- металеве оздоблення більшості башт зі слідами іржі, а деякі із башт мають течі, що є наслідком розгерметизації, та призвело до накопичення води на території навколо башти;
- мають місце випадки, коли ремонт та чистка башт проводиться при аварійній ситуації власними силами робітників сільських рад, фермерських господарств або за кошти жителів населених пунктів;
- знезараження води перед надходженням у розподільчу мережу не проводиться;
- умови відбору проб води на лабораторні дослідження з каптажів джерел, свердловин та башт подекуди відсутні;
- «робоча програма лабораторно-виробничого контролю якості питної води» відсутня практично на всіх об'єктах сільського водопостачання;
- лабораторно-виробничий контроль якості та безпеки питної води згідно вимог Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10) не проводиться в більшості випадків.

Для усунення порушень, виявлених у ході обстежень, на адресу органів місцевого самоврядування, балансоутримувачам підприємств направлені листи з відповідними пропозиціями щодо вжиття вичерпних заходів реагування та доведення об'єкту централізованого питного водопостачання до нормативних вимог.

У ході проведених комісійних обстежень об'єктів централізованого водовідведення встановлено, що значна кількість комплексів очисних споруд каналізації в населених пунктах області працюють неефективно. Не проводиться знезараження господарсько-побутових стоків, незадовільний санітарно-технічний стан приміщень каналізаційно-насосних станцій та хлораторних, побутові приміщення для персоналу потребують ремонту, не створені умови для дотримання працівниками правил особистої гігієни, відсутність засобів індивідуального захисту, порушується періодичність проходження медичних оглядів персоналом.

Окрема увага приділяється питанням знезараження стічних вод від інфекційних лікарень, відділень, місць тимчасового розміщення та об'єктів усіх форм власності, які можуть бути використані для тимчасової обсервації (ізоляції) осіб з ознаками гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Відповідно до укладених договорів здійснюється відбір та дослідження зразків води питної за санітарно-хімічними та мікробіологічними показниками.

Окрім того, Держпродспоживслужбою посилено державний санітарно-епідеміологічний нагляд за об'єктами водопровідно-каналізаційного

господарства, у тому числі щодо здійснення лабораторних досліджень питної води за показниками епідемічної безпеки та санітарно-хімічними показниками.

З цією метою за звітний період досліджено 8469 проб питної води централізованого водопостачання, кількість відхилень складає близько 10 %.

Досліджено всього 4320 проб води питної із джерел централізованого водопостачання за мікробіологічними показниками, відхилення складає 3,4 %; 5203 проб за санітарно-хімічними показниками, відхилення складає 14%. Досліджено 1601 пробу води питної із джерел децентралізованого водопостачання, із них 28 % проб з відхиленнями, у тому числі досліджено 989 проби за мікробіологічними показниками, відхилення складає 19 % та 963 проби за санітарно-хімічними показниками, відхилення складає майже 28%. Проведено дослідження 135 проб води поверхневих водойм I категорії за мікробіологічними та санітарно-хімічними показниками, відсоток відхилень складає 12%.

За результатами здійснених заходів державного нагляду (контролю) на підставі встановлених порушень санітарного законодавства територіальними органами Держпродспоживслужби ініційовано 780 засідань комісій ТЕБ та НС, видано 2064 приписів, накладено 126 штрафів (Харківська - 40, Сумська - 29, Миколаївська - 29, Житомирська - 18).

Робота спеціалістів Держпродспоживслужби територіальних органів в складі комісій з питань обстеження об'єктів водопостачання та водовідведення населених пунктів триває.

Інформація щодо проведених заходів оприлюднюється на офіційному сайті Держпродспоживслужби та її територіальних органів.

Додаткова інформація.

Спеціалістами Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області спільно з місцевими органами виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування проведено 941 комісійну перевірку об'єктів водопостачання, у тому числі 263 централізованого та 678 об'єктів децентралізованого водопостачання. На 364 об'єктах, що становить 38,7% від усіх перевірених виявлено порушення санітарного законодавства.

Проведено 55 комісійних обстежень на 36 об'єктах водовідведення, встановлено, що правила приймання стічних вод до системи централізованого водовідведення порушувались на 29 об'єктах. Окрім того, на 12 об'єктах було перевірено надані спеціалістами Держпродспоживслужби пропозиції за попередніми обстеженнями цих об'єктів.

У ході перевірок об'єктів водопостачання для лабораторних досліджень відібрано 652 проби питної води з централізованої мережі та 362 проби води з децентралізованих джерел водопостачання. Відхилення виявлено в 42 пробах (6,4%) із джерел централізованого водопостачання за мікробіологічними показниками та в 29 пробах (4,4%) за санітарно-хімічними показникам.

Відхилення із джерел децентралізованого водопостачання за мікробіологічними показниками становить - 33,7%, за санітарно-хімічним показником - 43,6 %.

До органів місцевої влади направлено відповідні матеріали та пропозиції щодо упорядкування зон санітарної охорони джерел водопостачання, приведення в належний санітарно-технічний стан водопровідних мереж і споруд та дотримання кратності лабораторного контролю питної води.

За результатами обстежень, керівникам підприємств, сільським головам підготовлено 24 приписи, 7 розпоряджень, 261 рекомендаційних листів щодо усунення виявлених недоліків та складено 7 протоколів про адміністративні правопорушення.

Фахівцями Держпродспоживслужби у Волинській області обстежено об'єкт водовідведення (очисні споруди) та 7 об'єктів водопостачання.

Обстеження проводилися за участі представників місцевих відділів управлінь житлово-комунальних господарств, керівників закладів освіти, які є власниками/балансоутримувачами об'єктів водопостачання.

За результатами здійснених заходів встановлено низку порушень дотримання вимог санітарного законодавства при функціонуванні 6 водопроводів та локальної артезианської свердловини, зокрема щодо не облаштування зони суворого режиму санітарної охорони водозабірних споруд; відсутності програми (графіків) виробничого контролю безпечності та якості питної води джерел питного водопостачання та інформації про результати виробничого контролю безпечності та якості питної води, забруднення джерел питного водопостачання; відсутності актів виконаних робіт щодо проведення дезінфекції споруд та мереж водопостачання та паспортів радіаційної безпеки тощо.

За підсумками здійсненої роботи власникам/балансоутримувачам об'єктів водопостачання та водовідведення, головам виконкомів міських (міст обласного значення), селищних і сільських рад, об'єднаних територіальних громад надіслано матеріали з висвітленням встановлених порушень для вжиття заходів реагування.

Відповідно до роботи в умовах надзвичайної ситуації спеціалістами Головного управління Держпродспоживслужби в Донецькій області проводяться заходи контролю за системами водопостачання та водовідведенням в населених пунктах із застосуванням лабораторних досліджень. З початку звітнього періоду взято участь у перевірці 214 об'єктів водопостачання, в тому числі 55 централізованого водопостачання та 159 децентралізованого. Порушення виявлено на 177 об'єктах, у тому числі на 54 об'єктах централізованого та 123 децентралізованого водопостачання.

Відібрано 320 проб води питної централізованого водопостачання для проведення лабораторних досліджень на відповідність якості води гігієнічним вимогам якості води питної, в тому числі на мікробіологічні показники 167 проб, з них отримано 21 позитивний результат (12,6%) та санітарно-хімічні показники – 153 проби, з них в 114 пробах (74,5%) виявлено відхилення від норм.

Відібрано 18 проб води питної децентралізованих джерел водопостачання на відповідність якості води гігієнічним вимогам якості води питної, з них 13 проб позитивних (72%).

За результатами дослідження направлені приписи щодо необхідності проведення чистки, дезінфекції та промивки свердловин та мереж водопостачання сільських водопроводів.

Спеціалістами територіальних управлінь Головного управління Держпродспоживслужби в Житомирській області спільно з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування проведено комісійні обстеження 103 об'єктів централізованого водопостачання, 207 об'єктів децентралізованого водопостачання та 42 об'єктів водовідведення.

У ході комісійних обстежень сільських водопроводів виявлено наступні порушення щодо дотримання вимог санітарного законодавства: відсутність або неефективне функціонування станції знезалізнення води, відсутність знезаражуючих установок та паспорту радіаційної безпеки на артезіанські свердловини; порушення проведення відомчого лабораторного контролю якості питної води тощо.

Спеціалістами Житомирського міського управління Головного управління Держпродспоживслужби було здійснено позаплановий захід державного нагляду щодо виконання пропозицій припису по обстеженню локальних очисних споруд каналізації КНП «Дитяча лікарня ім. В. Й. Башека» Житомирської міської ради. Встановлено, що пропозиції припису виконані, зокрема вирішено питання щодо утилізації надлишкового активного мулу та представлені протоколи лабораторних досліджень господарсько-побутових стічних вод на етапах механічної, біологічної очистки та ефективності знезараження стічних вод (вмісту залишкового хлору).

У ході проведених комісійних обстежень об'єктів водопостачання спеціалістами територіальних управлінь з джерел централізованого водопостачання було відібрано 202 проби питної води на санітарно-хімічні та мікробіологічні показники, з джерел децентралізованого водопостачання - 18, з поверхневих водойм I категорії - 2. Відхилення від гігієнічних нормативів якості води було виявлено в 10 пробах питної води з джерел централізованого водопостачання, у 8 пробах питної води з джерел децентралізованого водопостачання та в 1 пробі води водойм I категорії.

Встановлено, що більшість перевірених об'єктів децентралізованого водопостачання (громадські криниці) утримуються в незадовільному санітарно-технічному стані, порушуються вимоги щодо їх облаштування та утримання, не проводиться механічне очищення та дезінфекція, відсутні санітарні паспорти на джерела децентралізованого водопостачання.

За виявленні порушення вимог санітарного законодавства на об'єктах водопостачання та водовідведення керівникам підприємств надано 55 приписів та 23 пропозиції щодо усунення порушень вимог законодавства при комісійних перевірках. На відповідальних осіб складено 18 протоколів про адміністративне правопорушення та винесено постанови про накладення штрафів.

З даного питання ініційовано проведення 20 засідань комісій з питань ТЕБ та НС.

За результатами здійснених комісійних обстежень на водозаборах ОСББ «Викотівське» Самбірського району та Кулявської сільської ради Жовківського р-ну Львівської області виявлено ряд порушень що стосувались: недотриманню основних вимог експлуатації зон санітарної охорони; необхідності ремонту в частині відновлення цілісності (герметичності) з фарбуванням водонапірних башт на водозаборах та обладнання оголовків свердловин кранами для відбору проб води; не проведення у повному об'ємі виробничого контролю безпечності та якості води перед надходженням у водопровідну мережу; відсутності технологічного регламенту з описом технологічного процесу виробництва питної води.

У всіх випадках направлено пропозиції суб'єктам господарювання, балансоутримувачам та органам місцевого самоврядування щодо усунення порушень для забезпечення подачі населенню води гарантованої якості.

Протягом поточного тижня спеціалістами територіальних управлінь головного управління Держпродспоживслужби у Миколаївській обстежено 33 суб'єкта господарювання у сфері питного водопостачання. Перевірками охоплено 72 об'єкта водопостачання, в тому числі 62 об'єкта централізованого водопостачання (водопроводи) та 10 об'єктів децентралізованого водопостачання (шахтні колодязі та пункти розливу доочищеної води).

При проведенні позапланових перевірок щодо виконання приписів, наданих за результатами попередніх планових перевірок, охоплено перевірками 17 водопроводів та 2 шахтних колодязя.

Комісійним обстеженням, у складі робочих груп сумісно с органами місцевого самоврядування, охоплено 45 водопроводів, 6 шахтних колодязя та один пункт розливу питної доочищеної води.

Протягом поточного тижня проведена комісійна перевірка очисних споруд каналізації м. Первомайська (далі - ОСК), в ході якої встановлено, що санітарно-технічний стан очисних споруд та установок каналізації незадовільний, існує потреба в проведенні ремонту та реконструкції ОСК та проведенню інших заходів.

У ході проведених перевірок відібрано 73 проби питної води централізованого водопостачання та 11 проб з децентралізованих джерел (шахтних колодязів та бюветів).

За отриманими результатами дослідження питної води за попередній та поточний тиждень встановлено, що 12% проб питної води централізованого водопостачання не відповідають вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної призначеної для споживання людиною» за мікробіологічними показниками. За санітарно-хімічними показниками за результатами відбору минулого тижня не відповідає діючим нормам 46 проб питної води централізованого водопостачання.

За результатами перевірок підготовлено та направлено до власників водопроводів, голів органів місцевого самоврядування приписи та 226 пропозицій. Також на відповідальних осіб накладено 4 штрафи за невиконання попередніх приписів.

Головним управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області спільно з представниками місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування було проведено комісійні обстеження 115 об'єктів централізованого та децентралізованого водопостачання та 1 об'єкта водовідведення.

За результатами обстежень централізованого сільського водопостачання порушення вимог санітарного законодавства виявлено на 64 об'єктах.

З метою запобігання негативному розвитку епідситуації та забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення на території Луганської області, директорам комунальних підприємств з постачання питної води населенню, направлено листи щодо посилення виробничого контролю безпечності та якості питної води з джерел та водопровідної мережі, посилення контролю за дотриманням вимог до знезараження питної води, достатності запасу реагенту.

Для усунення порушень, виявлених у ході обстежень, на адресу органів місцевого самоврядування, балансоутримувачам підприємств направлені листи з відповідними пропозиціями щодо вжиття вичерпних заходів реагування та доведення об'єкту централізованого питного водопостачання до нормативних вимог.

Матеріали щодо загальних проблемних питань стану об'єктів сільського централізованого водопостачання направлено Голові Луганської обласної державної адміністрації - керівнику обласної військово-цивільної адміністрації.

За інформацією Головного управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області за поточний тиждень перевірено 84 об'єкта водопостачання, порушення виявлено на 82 (7 об'єктів централізованого та 75 децентралізованого водопостачання).

З метою усунення порушень, виявлених у ході обстежень, на кожного балансоутримувача об'єкта централізованого та нецентралізованого водопостачання направлені пропозиції, рекомендаційні листи, приписи.

Всього обстежено 30 об'єктів водовідведення, на 22 із них виявлені порушення. Очисні каналізаційні споруди потребують капітального ремонту та реконструкції, не всі аеротенки працюють, піскоуловлювачі, відстійники потребують очищення. Каналізаційні стоки після очистки не дезінфікуються.

У зв'язку з цим ініційовано 36 засідань міських та районних комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій щодо забезпечення населення питною водою в період карантину та усунення недоліків на об'єктах водопостачання. За тиждень проведено 7 засідань міських та районних комісій ТЕБ та НС.

Досліджено 312 проб питної води з об'єктів централізованого водопостачання, виявлено 11 відхилень за санітарно-хімічними показниками, 90 проб води з об'єктів нецентралізованого водопостачання, виявлено 8 відхилень за санітарно-хімічними показниками.

Фахівцями Головного управління Держпродспоживслужби у Хмельницькій області спільно з місцевими органами виконавчої влади та самоврядування проводяться позапланові перевірки, а також комісійні обстеження об'єктів водопостачання.

За звітний тиждень обстежено 304 об'єкти (22 централізованого та 282 децентралізованого водопостачання), на 167 виявлені порушення санітарного законодавства (16 та 151 відповідно).

Основні порушення на об'єктах водопостачання: більшість артезіанських свердловини не облаштовані кранами для відбору проб води; території першого поясу зон суворого режиму не на всіх артезіанських свердловинах та водонапірних вежах виділені та огорожені, не вирішено питання виробничого лабораторного контролю питної води; після проведення ремонтних робіт, у тому числі капітальних та аварійних, не проводиться повний лабораторний контроль безпечності та якості питної води; не розроблюються та не погоджуються визначеним чином технологічні регламенти виготовлення питної води; не регулярно та не вчасно проводяться лабораторні дослідження по визначенні залишкових концентрацій реагентів після закінчення робіт по знезараженню водопровідної питної води.

Переважає більшість колодязів громадського користування потребують: ремонту або оновлення конструкції наземної частини, фарбування, забезпеченню огорожами, підставками під відра; заміні кришок, забезпеченню відрами загального користування, навісами, оновленню бетонних відмоствків. На значній кількості обстежених об'єктів несвоєчасно та не в повній мірі проводиться дезінфекція та очистка, що може стати причиною бактеріологічного та хімічного забруднення питної води, у тому числі збудниками вірусних інфекцій.

Власникам, балансоутримувачам об'єктів надано 14 приписів та інших розпорядчих документів із пропозиціями по усуненню виявлених порушень.

Головним управлінням Держпродспоживслужби в Чернівецькій області (далі - Головне управління) посилено державний санітарно-епідеміологічний нагляд за дотриманням вимог санітарного законодавства на об'єктах систем водопостачання та водовідведення в Чернівецькій області.

За звітний тиждень спеціалістами Головного управління було проведено 20 моніторингових обстежень джерел децентралізованого водопостачання (у Вижницькому - 2, Глибоцькому – 5, Заставнівському – 1, Кельменецькому - 3, Сторожинецькому - 7 та Сокирянському - 2 районах).

За результатами обстеження встановлено, що потребували продовження терміну дії санітарних паспортів до 50% об'єктів джерел водопостачання, лабораторний контроль якості питної води в криницях був проведений в період

2019 року; протягом поточного року знезараження питної води проводилось на 60 % обстежених об'єктів.

Балансоутримувачам криниць за виявлені порушення надано рекомендації щодо усунення виявлених порушень вимог санітарного законодавства.

Робота в даному напрямку триває та перебуває на контролі Держпродспоживслужби.
